

ЧАД ОЛИВЪР И ВЯТЪРЪТ СЕ НОСИ ВОЛЕН

Превод от английски: Лиляна Георгиева, 1986

chitanka.info

Чували ли сте някога, с ушите и с душата си, вятъра на далнините, който разбунва света? Усещали ли сте някога разтърсващия пулс на морето, на морето — сърцето на Земята?

Самюъл Кингсли не познаваше тези неща.

И може би тъкмо оттам идваше бедата му.

Самюъл Кингсли се бе родил с трескава тръпка в костите и с огън в кръвта си. Като малък бе трудно бебе. Усилията да не позволят първоначалната радост да се превърне в нетърпимост и гняв струваха много на родителите му. Сам ревеше, не ядеше, дърпаше завивките си. Рядко се усмихваше и не беше любвеобилен.

Разбира се, беше достатъчно умен, иначе щяха да го унищожат.

Не бе по-добро и детството му: несекваща поредица от синини и драскотини, въобще — поразия след поразия. Сам бе едър за възрастта си и силен. Вървеше по свой собствен път и се противеше на всяка дисциплина като необязден жребец. Нямахше приятели.

С една дума, Сам бе безстопанствено добиче. Не бе белязан с клеймо за притежание. Не биваше да идва на света на такова място и в такова време. Но бе дошъл и бе дошъл много осезателно, като репей в козината на отколе самодоволно животно.

Първата сериозна неприятност възникна, когато бе на шестнадесет години.

Бе в деня на неговия пръв голям танц. Налагаше се да облече най-хубавия си синтетичен син костюм, който мразеше, и всичко наоколо бе много официално и благопристойно, въпреки че бяха само дванадесет момчета и момичета на подходяща възраст.

Момичетата позираха и непрестанно се кикотеха, момчетата бяха стеснителни, непохватни, с несъразмерно големи крака.

Сам хареса момичетата, но танците му се видяха страхотна скука.

И никак не беше стеснителен.

Когато откриха, че го няма на танците и забелязаха, че липсва и едно момиче на име Сюзън Мерил, извикаха полицията. Намериха хлапаците в един от тъмните забранени коридори. Сюзън, блондинка с добре развити за възрастта й форми, бе невредима, но изпадна в истерия. Сам се държа предизвикателно.

Знаеше, че е нарушил не едно, а две правила. Черните тунели, тайнствени пещери, които се губеха в незнайните ядра на Кораба, бяха

под забрана освен за по-старите членове на Екипажа. А и нечувано бе момче и момиче да се усамотят, преди да са се оженили.

Сам пет пари не даваше. Бе се поддал на импулса и не изпитваше съжаление.

Понеже бе толкова млад и понеже членовете на Съвета не си даваха ясна сметка какво представлява, Сам се отърва с много лека присъда. Затвориха го въщи за цяла година и го лишиха от всякакви права. Родителите му се стараеха да му бъде колкото може по-тежко, ала той бе свикнал.

Уроците си учеше някак презрително. Успееше ли да се измъкне през нощта — измъкваше се. Нощем светлината бе слаба и той бродеше из тъмните пещери чак до заключените врати, които делеха хората от останалата част на Кораба. Ако не му се удадеше да излезе от къщи, четеше книги, които бе задигнал. Като всички момчета, най-много харесваше онези, които се смяташе, че не бива да чете.

Харесваше му сексът в книгите, защото бе здраво момче и изпитваше естествено любопитство. И нещо у него откликваше на разказите за бунтари, на историите за хора, независими в поведението си. Бленуваше за кораби с мачти и платна, опънати от вятъра. Бленуваше да тръгне из зелена пустош и само пушката да му бъде другар.

Но на Кораба нямаше морета.

Нямаше и пустош.

И бяха го учили, че пушките са зло. Може би не чак толкова като онова още по-голямо зло, за което никой не приказваше, но все пак зло.

Нощем, в леглото, блъскаше с големия си юмрук пластмасовата стена, блъскаше, докато по кокалчетата му избиеше кръв и усетеше в устата си вкуса й.

Познаваше сълзите и страшната самота на момче, което не е в крак с останалите. Никой не бе го чувал да хлипа, обгърнат от хлад и безмълвие през дългите нощи, а и никой нямаше да го разбере.

Още преди да навърши осемнадесет години, Сам бе израснал едър и кокалест. Дори и самата му физика бе против него. На височина стърчеше цели шест фута и четири инча^[1], тежеше повече от двеста фунта^[2]. Косата му бе черна и рошава, очите тъмни. Не бе хубав, но имаше в него някаква сила, някаква мощ, която се чувствуваше.

На осемнадесет години Сам бе безспорно най-едрия мъж на Кораба. Извисяваше се като бор сред гъсталак от папрат и това, че вървеше гордо изправен, с отметната назад глава, подчертаваше разликата още повече.

Беше единак и следователно под подозрение. Бе самотник, човек, роден за друго време, ала не се опитваше да се сближи с останалите.

Понеже по закон бе пълнолетен, трябваше да вземе участие в ежегодното чествуване на Деня на Наследството на осми февруари.

Боб Томъс дойде да го вземе.

Боб Томъс бе всепризнатият главатар на връстниците си. С приятна външност, непосредствен в обноските си, непринудено учтив, заради което възрастните го обичаха. Беше от хората, които приемат живота такъв, какъвто е, и стават въплъщение на идеалите и традициите на своето време. Той би се издигнал в Гърция или Рим, или в Англия в дните на нейната слава. Издигаше се и на Кораба. Постепенно щеше да стигне до Командната кабина. За него това бе също така неизбежно, както и да диша.

— Готов ли си за голямата шумотевица, Сам?

— Ами да.

— Ще вземем останалите и ще слезем долу, нали? Мисля да идем по-раничко; да видят големите, че и ние сме си момчета на място.

— Добре, Боб.

Невъзможно бе да таи неприязън към Боб, макар че омразата не му бе чужда. Боб бе достатъчно независим, за да се смята истински мъж, но независимостта му си оставаше в рамките на общоприетото. Имаше дори чувство за хумор. И бе достатъчно як, за да се бие. Сам изпитваше уважение към силата, както към малко други неща. Веднъж двамата с Боб се бяха сбили и Сам здравата се поизпоти, докато победи. За негова голяма изненада, Боб не го наклевети и дори излъга за синините по лицето си.

Всъщност, никога през живота си Сам не бе стигал толкова близко до дружбата, както с Боб. Имало бе няколко момичета, но то бе съвсем друго нещо.

Вървяха по улицата, в действителност тесен пасаж покрай ред еднакви каюти, които хората наричаха къщи. Стъпките им отекваха глухо в голямата зала. Под и над тях огромни метални ребра опасваха корпуса на Кораба. Извивките на сивите стени образуваха тяхното небе

и тяхната земя, като че ли живееха вътре в гигантска паница. Встрани от главната улица по-малки пасажи водеха към тъмни коридори — към Командната кабина, към машинното отделение, към хидропонната зала. Някои от тях извеждаха дори Навън — или поне така казваха. Само специално подбрани членове на Екипажа имаха право да се движат по *който и да е* от тези коридори, други пък бяха забранени за всички. Ширеха се легенди, митове за какви ли не твари, които живеели в някои от тези тъмни пещери...

Залата бе на централния площад. Най-обикновен салон за тримерни изображения, но днес всичко бе дори по-тържествено от обикновено. Мъже в парадна униформа се бяха строили в шпалир по двама, през който те трябваше да преминат. Свещеникът ги благослови, преди да насядат по местата си. От високоговорителите се лееше патриотична музика.

Твърде внушително, реши Сам, ала не се трогна. Разбира се, днес той за пръв път получи достъп до самото Представление в Деня на Наследството, но не очакваше нищо повече от слабо разочарование. В края на краищата, за никого не бе тайна какво става вътре. Бяха му проглушили ушите откак се помнеше.

Все пак трябва да е по-интересно от обикновената им блудкава диета.

Настани се на първия ред заедно с останалите си връстници. Боб, разбира се, седеше до пътеката, а Сам се озова до Сюзън Мерил. Ухили й се широко, а тя се изчерви и не откъсваше очи от екрана.

Благопожеланията и речите нямаха край. Дори старият капитан Фондрен държа реч, а новият Навигатор бе посрещнат с голямо одобрение.

Сам изгърпя всичко.

После светлината намаля и екранът заблестя.

Характерът на музиката рязко се измени. Стана мрачна, заплашителна, с настойчив ритъм, който те блъска в гърдите.

Сам внезапно усети, че е *много* близко до екрана.

Неволно се напрегна и зачака.

Дланите на ръцете му се изпотиха.

Започна някак яростно и внезапно, притисна го към седалката.

Звук, който не може да се сравни с никакъв друг, звук, разкъсващ с чисто физическа сила. Светлина, която не може да се сравни с

никаква друга светлина, светлина, обгаряща окото с блясък, който посрамва дори слънцето.

Сам изкрещя ведно с останалите, викът му се оказа беззвучен. Затвори очи, но яркият блясък разкъса клепачите му. Трепереше неудържимо. Нямахше вече нито свой разум, нито свой дух, нито своя личност. Вече не бе Сам Кингсли, не бе никой. Бе само ужасена пращинка сред водовъртеж от насилие, която се опитва да се удържи, да се спаси.

Раздирацията, пронизителен рев секна.

Заля ги мъртва тишина и тя бе не по-малко потресаваща.

Сам отвори очи. Отначало не виждаше нищо. Чуваше се само глас, който се носеше из празното пространство.

Гласът изрече:

„Това е Земята. Това бе вашата планета. Погледнете я.“

Сам гледаше и сърцето му се мяташе в гърдите като диво животинче.

Видя разруха, смърт и друго по-лошо от смърт. Видя изкормени градове със срутени здания, улици, изпокъсани, като че ли са от тънка хартия. Черни прозорци се втрещваха в него със студени каменни очи. Няколко фигури, които приличаха на човешки, се лутаха сред развалините, раздираха с нокти лицата си, парцаливите си дрехи, изранените си тела.

Видя земя, която някога е била зелена, но вече не бе зелена. Напукана, обгоряла пустиня, където самата мисъл за живот бе кощунство. Без дървета, без вода, без посеви.

Без нищо.

Червено слънце пламтеше сред навъсено небе.

Видя хора. Мъже, жени, деца — всички мъртви или умиращи. Мъж с голо подпухнало от мехури тяло скача в плувен басейн, гмурва се и конвулсивно гълта вода като риба от някакво море на кошмарите. Сляпа жена, седнала в нещо, което някога е било автомобил, се мъчи да кърми пеленаче, а то е съвсем безжизнено.

Сам не бе в състояние да гледа всичко. Повдигаше му се, виеше му се свят. Не можеше да мисли.

Гласът продължи:

„Ето какво стори войната на вашия свят. Ето какво сториха водородните бомби, кобалтовите бомби, бактериологичните бомби

на вашия свят. Ето какво сториха хора като вас на своя собствен свят, защото не можеха да пораснат навреме.“

Имаше и още.

Достатъчно, за да набие внушението във вътрешностите ти. Няма човек, който да е изпитал това и да може да го забрави някой ден. Сам почувствува, че се смаява и откри, че във вселената има неща, по-големи от Сам Кингсли. Това откритие не доставя удоволствие на нито един младеж, а за Сам Кингсли бе дважд по-тежко.

Ала може ли човек да възразява пред лицето на унищожението.

Гласът разказваше:

„Ето останалите планети, които образуват вашата слънчева система. Световите, които изследвахме, преди да дойде краят. Световите, които достигнахме.“

Сам знаеше за тези светове, знаеше от учебниците по история. Но сега сякаш ги виждаше за пръв път, виждаше ги през мрачината на отчаянието.

Шибаното от вятъра пясъчно море бе Марс.

Виолетовата пустиня бе Венера.

Замръзналият страховит ад бе Сатурн.

Всичките до един.

Безнадеждно.

„Нямаше къде да намерим приют в нашата слънчева система. Нашият свят умираше. Направихме, каквото можяхме.

Построихме Корабите.“

Корабите изпълниха екрана — огромни метални кули, като колосални сребърни паметници сред гробището на техния свят. Повечето, разбира се, са били построени дълго преди Земята да бъде окончателно съсипана. Били са замислени за най-великото начинание на човешкия род — да изследват звездите. Не се отличаваха особено от космическите кораби, които бяха кацнали на планетите от слънчевата система. За нещастие нито в критичния, нито в някакъв друг момент, не бе изобретен двигател за свръхсветлинни скорости и въпреки че хората бяха започнали да проникват в тайните на продължителната анабиоза, това направление още не бе дало резултати.

Във всеки случай въпросът си бе останал чисто академичен.

Наложило се Корабите да стартират.

Бяха замислени като изцяло автономни. Зелени растения в големи хидропонни цистерни осигуряваха въздух, синтетична храна, получавана в химически контейнери, изпълняваше ролята на средство за съществуване и целият Кораб представляваше уравновесена екологична система, в която животът може да се поддържа поколения наред — при положение, че населението остава постоянно.

За Сам бе наистина странно да види Кораба *отвън*. Корабът винаги е бил заоблен хоризонт от сиви метални стени, плетеница от тесни пасажи, съвкупност от къщи, цистерни и затворени коридори — тъмни пещери, изпълнени с тайнственост. Отвън той бе истински красавец — но това не бе домът, който Сам бе познавал цял живот.

Около Кораба, там, където на екрана се ширеха слънчева светлина и хълмисти простори, сега цареше посипаната със звезден прах безкрайност на космоса — празнота, по-враждебна за живота от отровения свят, който Корабът бе оставил зад себе си. Сам никога не бе виждал тъмното море, по което плуваше, но бе израснал с неизменното съзнание за присъствието му. За хората от Кораба Навън бе възплъщение на самата смърт. Нощем, когато светлината намалее, лежиш в леглото си и чувствуваш как това най-непривично от всички морета се плиска о стените на стаята ти, как ледените му води просмукват главата ти, нервите ти, кръвта ти...

Гласът вещаеше:

„Всички вие сте пътници на вашия Кораб. Вие, които чувате гласа ми, може би сте единствените останали живи човешки същества; всеки Кораб се движи по свой курс. Може би ще изминат векове, преди да стигнете свят, който ще бъде обитаем и който се движи около слънцето, каквото не съм в състояние дори да си представя. Може би никога няма да откриете такъв свят. Но помнете своето Наследство. Помнете, че сте хора и помнете какво се случва с хората от Земята! Трябва да започнете отново, деца на Земята. И трябва да внимавате, трябва да бъдете разумни. Ако някога усетите в сърцето си омраза, помнете, помнете...“

И всичко се повтори отново.

Светлината, която не може да се сравни с никаква друга светлина, гръмовитият рев като безумна река от звуци. Обезобразените градове, отровеният въздух, писъците на загиващите и осакатените...

Екранът потъмня.

Лампите в салона отново светнаха.

Настъпи страховита тишина — та и кой ли можеше да продума?

Капитан Фондрен излезе на сцената — тялото му бе превито от възрастта, косата посивяла и безжизнена.

— Такова е вашето Наследство — заизрича той думите на древния ритуал. — Всички ние изпълняваме свещената повеля да опазим онова, което можем. Всички, които чуват моя глас, са зрели хора, представители на населението. През целия си живот вие ще постъпвате, както изисква тази повеля. Не бива да претърпим поражение. Мой дълг е да ви уведомя, че този Кораб пътува из космоса вече триста деветдесет и седем години.

Той млъкна, старческите му очи се загледаха далеч отвъд Кораба.

„Триста деветдесет и седем години“ — мислеше си Сам. — *„Триста деветдесет и седем години.“*

Щом не са намерили онова, което търсят, през всичкото това време, значи никога няма да го намерят.

Пътуването никога няма да свърши.

Корабът е единствената реалност.

Денят на Наследството направи на Сам силно впечатление, направи му впечатление и го стресна. За пръв път през живота си започна да разбира Кораба и хората, които живееха в него.

Неговите събратя бяха напласнени хора, хора бежанци. Бяха консервативни и предпазливи, защото се стремяха да оцелеят. Съществуваха в един вид културна анабиоза, просто се бяха вкопчили някъде между бедствието и новото начало.

Сега думите на родителите му имаха малко повече смисъл.

„Сам, Сам, защо не си като другите момченца? Защо непрекъснато правиш бели? Хайде, напиши си домашните и ще ти дадем един хубав синтебифтек, като свършиш.“

Така казваше майка му — безцветна, безформена жена, поддържаща някаква видимост на живот, всъщност без изобщо да живее.

И баща му, едър като Сам, някак трагичен и някак сразен, преди изобщо да е влязъл в бой:

„Не можеш да промениш живота, сине. За всеки правилник си има причини. Трябва да изпълняваш дълга си, сине, независимо дали ти харесва това или не.“

Сам се опитваше.

Казваше си, че е бил глупак. Че ще живее на Кораба и че има само един живот. И какъв е той, та да се смята по-добър от останалите?

Дадоха му задача в главната хидропонна зала и той старателно изучи работата си. Заставяше себе си да проявява интерес към растящите кълнове и към химикалите, които им даваха живот. Нагласяше лампите-слънца и прецизно регулираше притока на химикали. Започна да му харесва свежия въздух в залата и сутрин с удоволствие отиваше на работа. Хидропонната зала поне бе зелена, бе жива. Мъртвият въздух, подаван по тръби в останалата част на Кораба, го потискаше и вечер му бе неприятно да се прибира.

И все пак Сам не бе щастлив. Опитваше се да бъде като другите, но не намираще магическото копче с което да изключи мисълта си. Да можеше само въздухът да се *пораздвижи*, да идва по някакви други пътища, а не по тези методично прокарани, точно пресметнати канали! Да можеше да духне вятър, да можеше да се появят облаци и бури и да потекат реки от рукналия дъжд!

Сам продължаваше да сънува нощем и този факт се оказа фатален.

Не се ожени и това засилваше неудовлетвореността му. Имаше моменти, когато тялото му се стапяше като в треска, моменти, когато му се повдигаше от мислите за жени. Опитваше се да се впусне в онова, което хората наричат „любов“, но не успяваше. Опитваше с едно момиче, после с друго, ала всеки път нещо вътре в него се бунтуваше.

„Сам, постарай се да бъдеш мил като всички...“

„Сам, не бива да говориш такива неща, не е хубаво...“

„Сам, колко глупаво се държиш...“

Пет години стоя Сам в хидропонната зала все на същата работа. Вършеше я добре. Вършеше я по-добре, отколкото е била вършена, когато и да е преди.

Но не го повишиха.

Изобщо не му споменаваха да стане член на Екипажа, дори и Боб.

Другите мъже на неговата възраст се издигнаха. Всички бяха приети в Екипажа. Сам си остана в хидропонната зала и след пет години служба знаеше, че цял живот няма да се измъкне от нея.

Съветът му няма доверие и никога няма да повярва в него. Престъплението му бе, че е различен от другите, а това бе най-голямото престъпление на Кораба.

Една вечер, когато се занимаваше с растенията до късно, вдигна очи и видя, че го гледа Ралф Холбрук. Ралф му беше връстник; заедно бяха присъствували на церемонията в Деня на Наследството. По-рано Ралф бе плахо момче, но сега новата му униформа го правеше самонадеян.

Беше и малко пийнал.

— Още си тук, а, Сам?

— Май че да.

— И харесваш ли си работата?

— Не се оплаквам.

— *Гледай* да си я харесваш, момчето ми.

Сам се извърна и го погледна в лицето:

— Кво искаш да кажеш?

— Знаеш какво искам да кажа! Ти все се мислеше за кой знае какъв, нали така? Заяждаше се с всички, перчеше се, като да е твой Корабът. И какво си сега, Сам, момчето ми? Какво си сега?

Сам усети как в него се надига някогашният гняв. Сви големите си юмруци, наведе глава. Очите му се присвиха.

— Стига, Ралф. Не ме карай да те цапна.

Ралф се изсмя.

— Още ли се мислиш за нещо, моето момче? Още ли си мислиш, че ще излезе нещо от теб и от юмруците ти? Ами че хайде, Сам! Опитай се, де!

Сам пристъпи напред, сърцето му блъскаше. Можеше да размаже Ралф и го знаеше.

Ала се спря.

Да удари член на Екипажа?

Не посмя.

— Върви си, върви, Ралф — тихо каза той. — Мамчето сигурно те чака.

Ралф Холбрук влезе вътре и го удари с длан по лицето.

Сам не помръдна.

Ралф пак се изсмя и наперено излезе от залата.

Лицето на Сам бе безизразно.

Продължи работата си, привърши задълженията си и си тръгна от хидропонната зала. По пътя мъртвият въздух запушваше ноздрите му.

Нямаше никакви външни признаци, че нещо се е променило. Беше си същият Сам Кингсли — едър, недодялан, и самотен, връщаше се от работа и стъпките му влачеха след него глухо ехо.

Но Сам бе тласнат отвъд бариерата.

Не той взе решението; взеха го вместо него.

Отдавна го разяждаше сивата безнадеждна монотонност на живота му. Бъдещето му се простираше пред него като еднообразна равнина — безжизнено, безцветно, безцелно.

Впримчен бе в чужд свят, затворен в Кораба сред дълбините на космоса. В този систематизиран свят за него нямаше нищо, нищо освен съществуване, което не бе живот.

Добре тогава.

Опитал се бе да живее по техните правила и бе претърпял неуспех.

От сега нататък ще си създаде свои правила.

Стъпката му стана по-стегната, толкова пъргав не е бил от години. Цял живот го бяха мамили дълбоките тунели, които чезнеха в недрата на Кораба. Тези забранени пещери бяха единствената обител на неизвестното, която му бе оставена. Достъп до повечето от тях имаха само висшите офицери от Екипажа, а сега вече Сам бе убеден, че никога няма да стане член на Екипажа.

Не си бе изработил план. Просто знаеше, че трябва да направи нещо, а имаше само едно място, откъдето да започне.

Хапна си добре и поспа.

За първи път сънят му бе спокоен.

Стана след четири часа, натъпка джобовете си с храна и провери дали работи фенерчето му. Измъкна се от къщи в мрака на спящия Кораб.

Вървеше уверено, сега у него нямаше нищо непохватно. Като сянка прекоси един рядко използван пасаж, прокаран над тъмната утроба на Кораба.

Пред него се очертаваше тъмен тунел.

На слабо осветена табелка пишеше:

„САМО ЗА УПЪЛНОМОЩЕНИЯ ПЕРСОНАЛ“.

Сам се усмихна и навлезе в царството на нощта.

Събу обувките си и се мъчеше да стъпва безшумно, та да не го чуят. В коридора бе тъмно като в рог, но засега се боеше да запали фенерчето. Озърнеше ли се през рамо, виждаше входа в тунела в рамка от нощни корабни светлини.

Вървеше напред бързо, доколкото му позволяваше смелостта, с пръстите на лявата си ръка леко докосваше стената, за да се ориентира. Коридорът изглеждаше прав като конец и не бе трудно да се движи по него. Въпреки това усещаше някаква тревога, която му бе трудно да прогони. От най-ранно детство му внушаваха никога да не влиза в тези коридори, разправяха за страхотии, които дебнели из тях.

Повтаряше си, че вече е достатъчно голям, за да не обръща внимание на такива детинщини, но все пак...

Нещо студено го удари по лицето.

Сам се приведе, легна на пода. Сподави вика си, после дори се позасмя, защото разбра какво бе станало. Бе налетял на врата. Осмели се да запали светлината и тъничкият лъч му разкри най-обикновена метална врата, с която свършваше коридорът. На нея също имаше табелка:

„ВХОД ЗАБРАНЕН“.

Сам опита вратата.

Не беше заключена.

Отвори я, мина през нея и отново я затвори зад себе си. Запремигва. Този тунел бе по-широк и светлините в него още горяха. Явно бе, че се използва често. Поколеба се, докато преценяваше какво да прави. Да завие наляво — ще се върне пак в града, където живеят всички. Да завие надясно — ще се движи по посока на носа на Кораба, към Командната кабина.

Сам тръгна надясно.

Почти тичаше, обувките висяха на врата му. Усещаше студената пот по тялото си, тревожното тупкане на сърцето си. Всичко се оказва толкова просто, толкова приличаше на сън — бързаше по глухия коридор, а наоколо Корабът като чудовищен звяр дебнеше, дебнеше...

Какво ли ще му направят, ако го хванат тук? Стараеше се да не мисли за това. Просто продължаваше да върви колкото може по-бързо,

обувките го удряха по гърдите, а ръката му стискаше фенерчето, сякаш то бе оръжие.

Зави зад един ъгъл и се закова, като че ли се бе блъснал в стена. Дъхът му секна, дробовете му щяха да се пръснат, от мишниците му потекоха струйки ледена пот.

В коридора имаше двама от Екипажа.

Седяха до малка маса, играеха карти. Единият бе с лице към Сам, но гледаше картите в ръката си. Зад самата маса се лееше ярка светлина от отворената Врата на Командната кабина.

Сам се смръзна. Не смееше да помръдне, не смееше и да *стои*. Едва ли не неволно отстъпи отново зад ъгъла. Опря се на стената, задушаваше се от усилието да диша безшумно.

Пост! Тук, посред нощ! Защо?

Дали бяха го видели, дали бяха доловили макар и някаква сянка от движение? Непременно щяха да го зърнат, ако бяха нащрек, но защо ще са нащрек? Корабът се управляваше с прецизността на часовников механизъм; хората *никога* не *ходеха* там, където не бива.

И все пак...

Помъчи се да не диша, вслуша се.

Гласове.

Бяха го видели.

— Просто си нервен. Аз нищо не чух.

— Казвам ти, че имаше нещо ей там.

— Просто не си си харесал картите. — Смях. — Две глави ли имаше или три?

— Добре де, добре. Може и да съм смахнат. Но ще ида да видя.

По металическия под застърга стол.

„Бягай!“

Сам хукна по тунела, без да обръща внимание на шума, колкото може по-бързо. Коридорът като напук бе съвсем прав, нямаше къде да се скрие. Изруга се, че е постъпил глупаво, но вече бе твърде късно. Да имаше сега някоя по-гъста сянка, извивка на коридора, каквото и да е...

— Ей!

Бяха го видели.

Сам удвой усилията си. Реши да не се поддава на паника. Не бива да се отчайва, трябва да мисли...

Часовите не са го познали, не е възможно от такова разстояние. Той тича по-бързо от тях, съвсем сигурен бе. Стигне ли до разклонението, ще се вмъкне в спящия град и никой нищо няма да разбере.

Хвърли поглед назад през рамо и сърцето му се сви от онова, което видя. Часовите бяха спрели и се обаждаха по един от стенните телефони, за да вдигнат тревога.

Сам затича по-бавно, дишаше тежко. Трябва да си отговори на един единствен въпрос: ще смогне ли да стигне до прекия тунел, преди членовете на Екипажа откъм града да го пресрещнат от другия край? Щеше му се да мисли, че ще успее, но трябваше да си признае, че обстоятелствата са против него. Имаше още толкова път. А и да стигне овреме, онези да не са глупаци. Сигурно знаят прекия тунел и ще чакат на входа.

Не, това отпада.

Оставаше му само едно и той го направи.

Щом стигна до следващата врата, спря. Отвори пипнешком, дръпна вратата и се вмъкна вътре. Отначало нищо не виждаше — бе съвсем тъмно. Запали фенерчето, затвори вратата и я залости.

Застави себе си да спре и да си obuе обувките. Дробовете разкъсваха гърдите му, а въздухът в този коридор бе застоял и безжизнен. Държеше светлината пред себе си и се мъчеше да тича. Скоро премина на бърз ход.

Вслушваше се напрегнато, но не чуваше да го преследват.

Коридорът не приличаше на останалите. Бе някак *по-стар* и той изпита странното чувство, че от векове никой не бе минавал оттук. По стените имаше следи от масло, подът бе нечист.

Сам продължи да върви.

Стигна до още една врата, с която свършваше коридорът. На нея имаше надпис, но бе размазан и зацапан; не можа да го прочете. Напипа дръжката, бутна вратата.

Не се отваряше.

Сам прехапа устни. Отстъпи назад, пое дълбоко дъх и блъсна вратата с рамо. Тя подаде малко. Блъсна още веднъж, още веднъж. Отвори се с остро скърцане. Той се промуши и пак затвори след себе си. Бравата заяде и той не можа да заключи.

Освети наоколо с фенерчето. Този коридор бе по-нисък. Главата му почти опираше в тавана. Въздухът бе толкова застоен, че едва се дишаше. По пода се стелеше ситен бял прах. Пристъпи напред и вдигналият се веднага облак прах раздразни очите и ноздрите му.

Сам се поколеба, чудеше се как да постъпи. Все още можеше да се върне. Тежичко ще му дойде, но сигурно няма да го убият. Малка хирургическа корекция, нищо повече — и той ще стане най-кроткият човек на Кораба. Потръпна.

Имаше известна вероятност, само вероятност този тунел евентуално да го изведе обратно в града, при някой забравен вход. До сутринта оставаха около пет часа, а едва тогава ще забележат отсъствието му.

Усмихна се кисело. Беше си наумил да поразгледа наоколо като за първа нощ; най-искрено се бе надявал, че утре ще си бъде на работа. А сега е в капан, отрязан и навярно никога няма да се върне към обичайния си живот.

Е, не е кой знае каква загуба.

Извади от джоба си плочка храна и я изгълта. Стана му по-добре, но бе нетърпимо жаден. Ако изобщо се стигне до втори път, ще си вземе вода, за храна няма и да помисли.

Разбира се, че няма да има втори път.

За него — не.

Подпря се и отново освети наоколо. Не се виждаше нищо. Докъдето стигаше светлината, се простираше все черна пещера. Ситният прах по пода бе бял като снега, който бе виждал по картините.

Можеше да се върви само в една посока.

Сам тръгна напред с бърза крачка, а прахът наоколо се кълбеше така, че той едва виждаше. Вървеше и умът му бе здраво залостен срещу ужаса, който се стичаше отвред, вървеше по притихнал тунел за никъде.

Така продължи два часа, докато най-сетне усети, че не може повече. Облаците прах висяха като пушек в застоения въздух, гърлото му бе разранено и изгаряше.

Нищо не бе видял.

Нищо не бе чул.

Нищо не бе чул освен туп-туп-туп от собствените си стъпки.

Тунелът извиваше и лъкатушеше и той вече бе изгубил всякаква представа къде се намира. Имаше и други коридори, които се отделяха от този, по който вървеше, но се страхуваше да тръгне по тях. Така поне можеше да се върне обратно, ако се наложи. Изпитваше детински, безразсъден страх да не се загуби, макар и да нямаше дом, където да се върне.

Но *трябва* да се измъкне от този прах.

Стигна до една врата и с мъка я отвори. Мина през нея и бързо я затвори зад себе си. Застана напълно неподвижен, стараше се да не вдига прах.

За един страшен миг му се стори, че всички приказки за какви ли не твари, които живеели в забранените пещери, са истина. Озовал се бе в стая, не в тунел, и покрай стените бяха наредени гротескни фигури — големи, издути карикатури на хора със стъклени лица и подпухнали ръце и крака.

Но фигурите не бяха живи.

Никога не са били живи.

Сам пристъпи предпазливо и докосна една от тях. Направена бе от някакво гладко вещество, което приличаше на фаянс и блещукаше матово на светлината.

Откога ли не бе виждала светлина тази забравена стая? От сто години? Двеста? Триста?

Почука по предмета с нокът. Чу се само слабо потракване, макар да беше явно, че е кух. Огледа се и прецени набързо. Наоколо имаше поне петдесетина от тези чудати фигури.

Разбра какво представляват и доста се стресна, когато си даде сметка, че всъщност никога по-рано не ги бе виждал.

Скафандри.

Попаднал бе в склад за скафандри.

Странни, недооформени мисли се рояха в главата му. Съвсем се обърка от тях и по едно време се изплаши да не би да полудява.

„Чудно, никога досега не съм виждал скафандър. Чудно, никой от нас не се е учил как се използват те. Чудно, никой никога не е излизал Навън да извършва ремонтни работи.“

Да не би пък това да е старателно пазена тайна, една от привилегиите на Екипажа?

Но все пак за какво е цялата тази потайност?

Загадката със среднощния пост пред вратата на Командната кабина отново го заизмъчва. Разбира се, не бива да се разрешава на жени и деца, и на съмнителни личности като него да се пъхат там и да пречат. Но да поставят пост посред нощ — това май е малко прекалено.

Какво крият в Командната кабина?

Какво има там, та се боят да го покажат, преди да са сигурни, че могат да имат някому пълно доверие?

Всъщност сега, като се поразмисли, за толкова много неща на Кораба може да се зададе един въпрос.

Съдбоносен въпрос, въпрос, който срива империи.

Защо?

Неизречената дума пулсираше в мозъка му, а отговор нямаше.

Разгледа по-внимателно скафандъра пред себе си. По него имаше тънък слой прах. Вдигна го, преобърна го. Откъм гърба бяха прикачени два кислородни балона. Намери копчето, с което се включваше подаването на въздух и го натисна.

Нищо не се промени.

Вдигна тежкия шлем, притисна го до ухото си. Не чу нищо. Подуши въздуха в него — по-безжизнен от всякога. Нямаше приток на кислород.

Та нали елементарният здрав разум изисква в един кораб сред космоса скафандрите да се поддържат в пълна изправност. Поклати глава. Разбира се, сигурно някъде има и други, но все пак...

Остави шлема на мястото му и захвапа нова хранителна плочка. Не му се връщаше в потъналия в прах коридор, но не можеше да стои тук. Оставаха му само няколко часа до започването на работния ден.

План ли?

Нямаше никакъв план. Хрумна му неясната мисъл, че вероятно на Кораба има някаква спасителна лодка, но би било чиста случайност да я намери. Дори и да я открие наистина, няма да му свърши работа. Не беше се учил да управлява кораб в космоса, а знаеше за космическите кораби достатъчно, за да е убеден, че не може просто да се намъкне в такъв кораб и да се понесе доволен по пътя си.

Пък и къде ли ще иде?

Сети се нещо. Освен ако планировката на Кораба е от нелепа по нелепа, трябва да са имали определена цел, за да разположат този

склад точно тук.

А можеше да си представи само една такава цел.

Отново отвори вратата и се задави от облепилия го прах. Вслуша се напрегнато, но в коридора цареше пълна тишина. Простираше се пред него мъртъв и безжизнен, натежал от бремето на столетията.

Сам продължаваше да върви и се стараше да не се поддава на отчаянието.

Топ-топ-топ.

Ситният бял прах се виеше и завихряше в застоялия спарен въздух.

Тънкият лъч светлина пронизваше мрака и се превръщаше в широк сноп сребърно сияние, прорязващо облаците блещукащ прах.

Гърлото му бе толкова пресъхнало, че вече не можеше да преглъща и той с безнадеждна тъга си спомни чистия свеж въздух в хидропонната зала.

Топ-топ-топ.

Краката му се спънаха в нещо на пода и той погледна надолу. Беше някаква купчина, нещо бяло като праха, който я покриваше.

Кости.

Кости и съсухрена кожа, изсъхнала като стара хартия. Човешки череп се взираше в него с онова, което някога е било очи. Той коленичи и докосна находката. Кожата се трошеше при най-слаб натиск.

Сам гледаше жалките останки, които някога се бяха движили, дишали, обичали. Не изпитваше ужас, само някакъв странен прилив на съчувствие и облекчение. Значи не е той първият! Не е единственият, който не иска да се покори.

Колко ли други е имало преди него?

Махна приятелски на купчината кости.

„Да бях те познавал“ — мислеше си. — „Можеше и да излезе нещо, ако бяхме заедно. Щеше да има с кого да си говоря. Щяхме да сме приятели, ти и аз.“

Прескочи костите, като внимаваше да не ги засегне, и продължи нататък.

След около половин час стигна до края на тунела.

Коридорът пред него свършваше с врата, но тя не бе обикновена врата. Масивното метално съоръжение бе вградено в самата външна стена на Кораба.

Избелял надпис гласеше: „ОПАСНО ЗА ЖИВОТА. ШЛЮЗ № 4. ОПАСНО ЗА ЖИВОТА.“

Сам се вгледа в лъскавия метал. Неволно отстъпи назад. Стигнал бе до края на своя свят. Зад вратата, добре знаеше, има шлюзова камера. А от другата страна на камерата...

Там бе Навън.

Дълбокият космос.

Краят.

Сам седна в праха, обхвана глава с ръце. Не се и опитваше да си прави илюзии. Свършено бе. Друго няма. Никакъв избор няма вече. Може само да тръгне обратно по този мъртъв коридор, да се върне и да се предаде.

И после?

Потръпна и кръвта Във вените му се смръзна.

„Не, не. Няма да се предам. Не мога. Още не.“

Изправи се разтреперан на крака.

Застави себе си да се приближи до вратата на шлюзовата камера. Протегна ръка и я докосна. Беше ледена — или само така му се стори?

Не разсъждаваше; преминал бе този стадий. Знаеше само, че Корабът и всичко в него му е станало отвратително, непоносимо. Може вътре в камерата да има приличен скафандър, може би ще съумее да излезе Навън и вечно да се носи сред звездите...

Тази смърт ще е по-чиста от онова, което го чака на другия край на тунела.

Посегна и сграбчи колелото в средата на вратата.

Дръпна го силно.

Отначало колелото заяде, после се завъртя.

В коридора мигновено избухна експлозия от звуци.

Изрева сирена, воят ѝ нарасна и отново отслабна, разпищя се из целия Кораб.

Шумът го оглуши след толкова часове тишина. Той закри уши с ръце, но сирената продължи да вие в мозъка му.

„Боже мой, поставили са алармена инсталация. Знаят къде съм. Ще ме хванат, ще ме убият...“

Сам не искаше да умира. Да отвори вътрешната врата на камерата бе жест, нищо повече. Изправен пред реалността на смъртта, инстинктивно се залови за една единствена мисъл:

„Скрий се!

Бягай!“

Хукна обратно по тунела.

Тичаше слепешком, блъскаше се в стените — тяло без разум, устремило се по-далеч от кошмарната пещера с безводните бели облаци и от настойчивия яростен писък на сирената.

Внезапно го смрази човешкият глас, който чу.

Дали бе човешки?

Така пицеше, че не можеше да се разбере, пицеше на някаква отделна безумна висока нота, повтаряше я непрекъснато. Но как така го чува въпреки воя на сирената? С всичка сила тръсна глава, като див звяр.

Сирената бе спряла.

Натъпка в уста големия си юмрук, ухапа кокалчетата. Писъкът, който като че ли бе човешки, премина в сподавено клокочене.

Бил е собственият му глас.

Изхлипа и звукът бе убийствено висок сред ненадейната тишина.

Ушите му кънтяха, тялото му бе мокро от пот. Давеше го кашлица от праха в дробовете му, но не му достигаше въздух да се изкашли.

Спъна се в скелета в коридора, пръсна костите. Понечи да продължи да тича, но вече залиташе.

„Скрий се!

Бягай!“

Само да стигне до склада, да влезе при скафандрите — може пък да има късмет, някаква надеждица...

Не.

Много късно.

Напред В коридора се чува гласове, стържене, шум от стъпки.

— Кингсли! — Викът бе странно приглушен. — Кингсли! Знаем, че си вътре! Не мърдай от мястото си. Не се опитвай да оказваш съпротива. Нищо няма да ти направим. Кингсли! Чуваш ли ме?

Сам се свлече на пода, с лице в праха, не му достигаше въздух. Не отговори, не *можеше* да отговори. Остана така свит, неспособен да мисли, неспособен да чувства дори отчаяние, тътенът на кръвта изпълваше ушите му.

Светлините в стария тунел се приближаваха, заслепяваха го, изгаряха мозъка му с бял пламък.

Стъпките идваха по-близко, още по-близко...

Стигнаха до него. До самите си очи видя обувка.

Гласове.

— Умрял ли е?

— Къде ти!

— Такъв здравеняк лесно не мре.

Беше като пробуждане от някакъв проточил се сън. Трябваше наново да изплува към зоната на ясно съзнание, да си проправя път през плътни слоеве задушлива мъгла. Костите го боляха до една. Преобърна се съвсем бавно.

С мъка се изправи на колене.

Кракът пак го срита. Ритникът не бе силен, ала нямаше и нужда да е силен. Сам падна, устата му се зарови в праха.

— Хайде, Сам, момчето ми. Край на щуротиите.

— Стига вече, Ралф. Остави го на мира.

Сам отново се привдигна. Застана на колене, почака. Не се случи нищо. Изправи се. Погледът му се проясни.

В коридора до него имаше трима. Всички бяха от Екипажа и всички бяха с противоположни маски. Позна Ралф Холбрук по гласа. И тримата носеха манерки, окачени на коланите им.

— Вода — рече той. Гласът му прозвуча като немощен грак.

Мъжете изглеждаха призрачни на бялата светлина. Единият поклати глава.

— Не даваме вода, Кингли. Чак като те върнем, където ти е мястото. Тогава ще пиеш, колкото искаш.

— Вода — повтори той. Гърлото му изгаряше.

— Съжалявам, Сам, момчето ми.

Холбрук помръдна. Сам чу как бълбука водата в манерката му.

— Да тръгваме, Кингли — каза оня, който се бе обадил преди малко. Бе едва ли не отегчен. — Имаме сума път.

Сам се бе втренчил с възпалени, зачервени очи в манерката на колана на Холбрук. Стоеше напълно неподвижен, после нещо в него се скъса. Сякаш се скъса стена на язовир, който цял живот бе обуздавал. Очите му светнаха и някаква страшна, леденостудена сила преля в изтощеното му тяло.

Застана изправен, главата му почти докосваше тавана на тунела. Цялата му едра фигура сякаш се изду и запълни коридора. Косата му бе побеляла от праха, но очите му горяха на светлината като въглени. Сви разкъравените си юмруци, устните оголиха зъбите му.

Изведнъж се почувствува много спокоен, много уверен.

Стоеше непоклатим като скала.

Бягството бе приключило.

И тогава, за пръв път през живота си, Сам Кингсли наистина се разгневи.

Пристъпи напред и сграбчи с юмрук куртката на Холбрук. Очите на Холбрук се разшириха, устата му издаде странен звук. Сам дръпна и платът се скъса.

Загубил равновесие, Холбрук политна напред.

Сам замахна с тежкия си юмрук отдолу нагоре и челюстта на Холбрук изхрущя под удара. Нещо се строши; челюстта увисна. Съвсем хладнокръвно Сам стовари ляв юмрук като бутало в стомаха на Холбрук, прасна го още веднъж с десния отстрани по главата, както се строполяваше на пода.

Без да продума, подгони останалите.

Коридорът бе толкова тесен, че двамата от Екипажа си пречеха. С ледено спокойствие Сам ги държеше на разстояние, като отбиваше ударите с лявата си ръка и с безмилостна точност нанасяше удари с дясната.

Единият започна да го рита обезумял. Сам го хвана за стъпалото и с рязко дръпване го изви. Човекът изкрещя. Сам го вдигна за краката и блъсна главата му в стената на тунела.

Последният от Екипажа хукна да бяга.

Сам протегна дългата си лява ръка, хвана го за рамото и го завъртя. Оня замахна с нещо лъскаво и Сам усети по гърдите си гореща влага. Черните му очи се присвиха, той с всичка сила го цапардоса по лицето. Безжалостно повтори удара и погна противника си назад по коридора, без да престава да сипе удари.

Сам не си поплюваше.

Боят свърши.

Дълбоко в себе си Сам усети лека топлина от обзелото го задоволство — нищо повече. Постоя малко неподвижен, задъхан в наситения с прах въздух, после посегна и откачи манерката на

падналия. Вдигна я до устните си и си наложи да пие бавно, остави водата да се стича в гърлото му полека, чак докато започна да му се повдига. След това намери една от маските, все още в сравнително добро състояние и си я сложи.

Въздух!

Чист филтриран въздух!

Вдишваше дълбоко, наслаждаваше му се. Напълни дробовете си, вкусваше го, опиваше се от него. Гръдният му кош се повдигаше като духало, докато най-накрая кислородът го замая и той задиша по-бавно.

Огледа гърдите си. Бяха плъзгави от кръв, кръв, вече хванала корица от лепкав прах, но раната не бе дълбока. Във всеки случай, не се разтревожи. Не му оставаше време за тревога.

Знаеше, че е убил оня, когото блъсна в стената на коридора. Знаеше го, без да е проверил, и не чувствуваше угризения. Просто към списъка се прибавяше още една точка и тя утежняваше положението му повече от всякога. Правеше положението му напълно безнадеждно.

Изсмя се късо.

„По дяволите, господо! Тепърва има да видите!“

Нямаше смисъл да се опитва да стигне до склада. Може да спечели час-два и това е всичко. Сега ще налетят съвсем скоро и няма да са неколцина, а толкова, че изобщо няма да се справи с тях.

Оставаше му само едно.

Сам се обърна, прескочи разпръснатите кости и тръгна натам, откъдето бе дошъл. Сега на запалена светлина бе по-леко, по-леко бе със сносен въздух в дробовете, по-леко бе, когато вече не изгаряше от жажда. Но както си вървеше, настъпи реакция, адреналинът от битката намаля и краката му предателски се подкосиха.

Почти бе стигнал целта, когато падна, и после просто допълзля останалата част от пътя.

Избелелият надпис си бе същият: „ОПАСНО ЗА ЖИВОТА. ШЛЮЗ № 4. ОПАСНО ЗА ЖИВОТА.“

Масивната метална врата все така блещукаше в самата външна стена на Кораба. И зад тази врата...

Е, няма значение. Все едно всичко е свършено.

Надигна се и се изправи, сграбчи колелото в средата на голямата врата, завъртя го.

Сирената отново избухна в ярост, но този път той го очакваше. Не обръщаше внимание на врявата, продължаваше да върти колелото. Сега тръгна по-лесно, охлаби се, завъртя се...

Чу се някакво стържещо изскърцване въпреки воя на сирената.

Ръката на Сам пусна студеното метално колело. Неволно отстъпи назад, затаи дъх.

Вратата на шлюзовата камера се отвори със съскане.

В същия момент се чу хор от викове, които заглушиха глъчта на сирената. Един поглед към тунела — и видя цяла войска от Екипажа, която настъпваше през приличния на пушек прах.

Сам присмехулно им махна с ръка.

Без да се колебае, мина през вратата на шлюза. Намери се в малка метална камера. Спомни си филмите, които бе гледал, и натисна едно зелено копче върху таблото на стената. Голямата врата, през която бе влязъл, се затвори със съскане, тъкмо преди останалите да стигнат до нея.

От Кораба тази врата вече не можеше да се отвори, докато той е вътре в камерата.

Огледа се. Нямаше кой знае какво за гледане. Шлюзовата камера бе малка, вероятно около десетина квадратни фута. Боядисана бе в мръсносиво, но боята се бе излющила и напукала и отдолу се виждаше тъмният метал.

Камерата бе съвсем празна.

Нямаше спасителен скафандър.

Сам се приближи до кръглия отвор от другата страна на камерата. Докосна го с пръст. Бе студен. Отдясно до самия отвор имаше още едно табло. На него бе монтирано червено копче.

Сам посегна да го натисне.

Пръстът му трепереше толкова силно, че въобще не улучи.

Лесно е да си наумиш да направиш нещо, срещу което се бунтува цялата ти душа. Лесно е да убедиш себе си, че ще го направиш. Лесно е да се опиташ да го направиш.

Зад тази последна врата бе Навън.

Навън от Кораба.

Навън от света.

Навън — далеч от пясъчните брегове на топлото островче, сред безкрая на безлюдно море, невъобразимо студено и пусто. Навън — в

самия космос, Навън — в кошмарната смърт, мисълта за която те е преследвала още от детинство...

Глухо дрънчене изпълни камерата.

Онези от Екипажа се мъчеха да изкъртят вътрешната врата.

Сам пое дълбоко дъх и спря да диша. Натисна червеното копче.

Усети по тялото си студена струя, защото въздухът се завихри.

Кръглият отвор изскърца и засъска.

Сам стисна очи и с безумно упорство сдържаше дъха си.

Преброи до десет.

Изправи рамене и тръгна напред. Мина през изхода. Вече бе Навън...

Започна да пада.

„Боже, дали не съм се излъгал, защо не се пръсвам, защо нищо не чувствавам...“

Удари се в нещо със замайващ трясък. То поддаде под тежестта му. Огъваше се. Дърпаше го за ръцете и краката, докато падаше...

После престана.

Край.

Сам не можеше повече да не диша. Дробовете му се пръскаха, очите му изскачаха от орбитите. Отвори уста, изхълца, преглътна.

Въздух!

Маската само филтрира въздуха; трябва преди всичко да има въздух. А това значи...

Сам отвори очи.

Зелено.

Жълто.

Червено.

Багри! Неистова феерия от багри! Такива цветове не бе виждал никога; заслепяваха очите му. Погледна нагоре, над плетеницата от зелено. Светлина! Ярка златиста светлина.

Слънце.

Сам протегна ръка, смъкна маската.

Задави го лавина от миризми. Като в неговата хидропонна зала, само че милион пъти по-силно. Вдишваше мириса на зеленина, на цветя, на дървета...

Живот.

Живял бе в безжизнен свят, неистински свят, а ето го истинското — ослепително, невероятно, прекрасно, смайващо. Лек ветрец разроши листата над главата му, свеж живителен ветрец и той го вкусваше с отворена уста.

Сам предпазливо опипа тялото си. Счупени кости, както изглежда, няма. Протегна се и дръпна настрани лепкавите зелени ластари, така че се образува дупка. Заизмъква се полека-лека, като червей, и непрестанно поглъщаше овлажнелия от земята въздух. Двайсетина дълги минути си пробива път през някакво преплетено чудо от храсти, накрая се озова сред полянка.

По полянката течеше вода — малко поточе бълбукаше изпод лъскави черни камъни. Сам се загледа в него; стори му се, че никога не е виждал нищо по-красиво. Тънички кафяви коренчета бяха провиснали в светлата вода. По дъното имаше чисти бели камъчета, до едно излъскани и гладки. Виждаше камъчетата с най-големи подробности, сякаш увеличени от водата, но като потоци ръка в потока, не стигна до дъното.

Загреба вода с мръсни шепи и я изпи. Никога не бе вкусвал толкова сладка вода, така наситена с жизненост.

Изправи се, краката му трепереха. Погледна нагам, откъдето бе дошъл.

Видя гледка, която никога нямаше да забрави.

Ето го Корабът, могъщият Кораб, корпусът му се издига към електриковосиньото небе. Ето го Корабът, светът, който бе познавал, и това бе мъртъв свят, свят, претърпял поражение.

Неговата някога лъскава обвивка бе потъмняла от ръжда и корозия. Някога мощните му сопла бяха погребани под пръст и къпини. Някога гордите му очертания бяха полускрити от гъсто преплетените зелени въжета на лози и пълзящи растения.

Ето го Корабът, ето го неговият свят — погребан под останки и кълнове на минали и настоящи векове.

Корабът се бе приземил; това бе съвсем явно. Кацнал бе много отдавна, оттогава бяха измрели цели поколения. Намерил бе търсения свят, света, в който събратята на Сам можеха наново да поемат към възхода.

Голямото пътешествие бе приключило преди стотици години.

А пътниците?

Бяха си останали в Кораба.

Бяха си създали мъничко, надеждно и безплодно общество в своя метален свят-тръба и се бяха побояли да започнат отначало. Помнеха какво бе станало на Земята; не ги оставяха да забравят. Цял един живот, изтъкан от предупреждения, жужеше в главата му:

„Трябва да внимаваш, трябва да бъдеш благоразумен...“

„Не поемай никакъв риск...“

„Внимавай... внимавай...“

Сам някакси бе знаел. Някаква частица от него винаги го бе знаела. Това е тайната, която Екипажът крие от своите братя. Затова пазят ненужната командна кабина дори в среднощен час. Затова толкова грижливо подбират членовете на Екипажа. Затова се страхуваха от него, мразеха го, мачкаха го.

Сам усети топлото слънце върху раменете си, пое с уста пълния с живот въздух, вдъхна уханието на ветреца, целунал цветя, дървета и синия небесен свод.

После отметна назад глава и се засмя, засмя се, цял обвзет от сляпото ликуване, че живее.

Отпусна се на земята край бълбукащия поток, подложи ръце под главата си и само след няколко секунди вече спеше.

Когато се събуди, светът наоколо му тънеше в мрак — но това бе мрак, пронизан от сивкавото сияние, което подсказва, че зората е близко. Нямаше представа колко време е спал, понеже не знаеше какъв е периодът на завъртане на планетата около оста ѝ, но се чувствуваше отпочинал и готов за действие.

Беше замръзнал, тялото му се бе схванало и разранило. Земята, която му се бе сторила така топла под лъчите на слънцето, сега бе хладна и влажна, по стеблата на тревите имаше ситни капчици роса. Звездите избледняваха на светлината, стичаща се към хоризонта, но все още сипеха по небесата своето великолепие.

Пийна още малко вода, но тя не запълни празнотата, която го глождеше отвътре. Претърси джобовете си, но не му бе останала храна. Стоеше разтреперан, малко поразвеселен от собствената си беда.

Не знаеше как да си запали огън.

Не знаеше кои плодове и ядки се ядат.

Нямаше оръжие.

Вслушваше се, едва ли не затаил дъх. Вслушваше се в света наоколо, света, който не виждаше. Чуваше звуци, каквито никога не бе чувал на Кораба; самият въздух бе изпълнен с шумолене, с въздишки и с някакво глухо тупване, когато нещо тежко се размърда из хрусталака.

Сам стоеше тихичко и гледаше изгрева. Чувствуваше се така, сякаш току-що се е родил, станал е човек след цяла вечност от неживот във вътрешността на грамадно метално яйце...

Слънцето полека се показва, без излишна припряност, гледаше си работата съвестно. Окъпа света в пастелни тонове — в розово, в меко жълто, в наситено кафяво. Стопли земята, листата, тревите. Изтъркаля се по небето, някак плахо, огледа се във водата, засмяло се на бързивото поточе.

Сам отново погледна към Кораба. На слънчевата светлина видът му бе окаян, трагичен. Приличаше на паметник над гроба на някакъв гигант. Не бе лесно да повярваш, че сред тези метални стени живеят, обичат и умират хора; все едно че древните египтяни от Земята, в стремежа си да опазят своето общество навеки, го бяха залостили във вътрешността на огромна пирамида...

Сам вече не изпитваше гняв, дори опиянение от победата нямаше. Вместо тях, загледан в ръждясащата грамада, която се задушваше в неумолимите прегръдки на пълзящите растения, той почувствува наченките на състрадание, на разбиране.

„Ще се върна“ — мислеше си. — *„Някой ден ще се върна.“*

После постепенно осъзна каква ирония крие всичко това.

„О, братя мои! Вратата винаги е била отворена пред вас, вратата към светлината на слънцето, към топлината, към живота. Вратата винаги е била отворена, но не сте имали смелостта да минете през нея!“

Обърна се и тръгна към верига от ниски синкави хълмове, все още наполовина скрита в утринна мъглица. Бе отчаяно гладен, не можеше да си осигури храна, но щастие го преизпълваше като песен. *Знаеше*, че е пред прага на нов живот, *знаеше*, че го очакват и други чудеса под това чуждо златисто слънце. Трябва само да продължи да върви, достатъчно надалеч и достатъчно дълго...

Отначало усети пушека.

Минаваше през китка високи излъчващи хладина дървета и се наслаждаваше на пружиниращата мека горска настилка. Лъхна му на

пушек от дърва, натезал и лютив от мириса на печачо се месо. Тръгна по-бързо, почти се затича след пушека.

Стигна до море от трева, вълниста морава от зелено. Видя оранжевия огън край самите дървета, в него припламваха, съскаха и пращяха преливащи от мъзга клони. Вдъхна мириса на сочно месо, закрепено над пламъците...

Видя хората — бяха трима, стояха край огъня. Големи мъже, едри като него, мускулите им златисти като слънцето в небето. Видяха го, усмихнаха му се, махнаха му.

И Сам им махна. Знаеше, че няма от какво да се бои и забърза към огъня с твърда енергична крачка. Вървеше гордо, с вдигната глава, с препълнено сърце.

И най-сетне Сам Кингли чу волния вятър на далнините, който разбунва света. Усети вътре в себе си разтърсващия пулс на изпълнено с живот море и разбра, че в края на пътешествието си бе намерил покой — покой, изтъкан от надежда, светла като утринното слънце.

---

[1] Около 1,93 м. — бел.прев. ↑

[2] Около 91 кг — бел.прев. ↑

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, броеве
2-3/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.